

İçindekiler

Önsöz, Jean Renoir.....	7
Önsöz, François Truffaut.....	9
Giriş, Hugh Gray.....	13
Fotoğrafik Görüntü Varlıkbilimi	21
Bütünsel Sinema Miti.....	27
Sinema Dilinin Evrimi	33
Sesin Oluşumu Sonrası Kurgulama Evrimi.....	41
Kurgunun Sınırları ve Nitelikleri.....	49
Karışık Sinemanın Savunusu.....	59
Tiyatro ve Sinema	79
Birinci Bölüm	79
İkinci Bölüm.....	94
<i>Bir Taşra Papazının Günlüğü</i> ve Robert Bresson'ın Stili.....	113
Charlie Chaplin.....	127
Sinema ve Araştırma	135
Resim ve Sinema	143
Gerçekliğin Bir Estetiği: Sinemasal Gerçekçilik ve İtalyan Özgürlük Ekolü.....	149
Yer Sarsılıyor	165
Bisiklet Hırsızları.....	171
De Sica: Metteur En Scene	185
Umberto D: Büyük Bir Çalışma.....	197
<i>Cabiria</i> : Yeni Gerçekçiliğin Sonuna Yolculuk.....	201
Rossellini'nin Savunusu	209

Mösyö Verdoux Efsanesi.....	219
<i>Sahne Işıkları</i> ya da Molière'in Ölümü	245
<i>Sahne Işıkları'nın</i> Büyüklüğü	249
Western ya da <i>Par Excellence</i> Amerikan Filmi	265
Western'in Evrimi.....	273
Kapak Kızı Entomolojisi	279
Jean Gabin'in Kaderi.....	283
Dizin	287

ÖNSÖZ

Jean Renoir

Kralların kral olduğu, yoksulların ayaklarını yıkadığı ve yalnızca önlerinden geçip gitmekle sıracı hastalığına tutulanları iyileştirdiği günlerde, bu kralların büyüklüklerine olan inançlarını dile getiren ozanlar vardı. O zamanlar ezgisinin nesnesinden daha büyük olan şarkıcıların sayısı hiç de az değildi. İşte sinema alanında Bazin'in konumu budur. Ancak öykünün bu bölümü sadece ilerideki konular ile ilgilidir. Şimdi yapılacak olan yalnızca eldeki özdeği bir araya getirmektir. Uygarlık insanoğlunu amansız bir elekten geçirir. Geriye sadece iyiler kalır. Sanırım, Villon'un yaşadığı dönemde Seine Nehri kıyılarında ozandan bol bir şey yoktu. Şimdi nerededir onlar? Kimlerdi? Kimse bilmiyor. Fakat Villon, yaşam kadar büyük olarak, hâlâ oradadır.

Çocuklarımız ve torunlarımız, geçmişten artı kalanları karıştırıp dururken, değeri ölçülmez bir kaynağa sahip olacaklar. Başuçlarında Bazin bulunacak. Çünkü günümüzün kralı olan sinemanın da bir ozanı vardır. Alçakgönüllü bir dost olan Bazin, hastalığı nedeniyle yavaş yavaş ve vaktinden önce ölürken, geçmişin ozanlarının krallarını taçlandırdığı gibi, o da sinemaya saltanat payesini verdi. Zaferin tacını başında taşıyan bu kral, kendi kaftanını onun karşısında çıkarma büyüklüğünü gösterecektir. İnsanlık, kendi sağlığını ortaya koyarak, sinema konusundaki yanlış inanışları ortadan kaldıran bu soylu kişiliğe çok şey borçlu olacaktır. İşte bu anda, onlar

da ozanlarını keşfedecekler. O, şarkısının nesnesinin çok üzerine çıkabilen az sayıdaki ozanlardan biridir.

Bazin'in etkisinin yıllar boyunca hiç eskimeden süreceğine hiç kuşku yoktur. Sinema yok olsa bile, onun yazıları yaşayacaktır. Kim bilir, belki de gelecek nesiller sinemayı yalnızca onun yazılarından öğrenebilecek. Onun yazıları ışığında insanoğlu, kafasında dörtmala koşan atları, güzel bir yıldızın yakın çekimini ya da ölen bir kahramanın kımıldayan gözünü, bir perde üzerinde hayal etmeyi ve kendilerine göre yorumlamayı deneyeceklerdir. Onların üzerinde birleşecekleri belki de tek şeyi "Sinema Nedir?" kitabının yüksek düzeyi olacaktır. Onun sayfaları, sinema sanatı yok olsa bile, kendini enkaz olmaktan kurtaracak ve arkeolojik kalıntılar gibi, bizim hayal gücümüzü aşan sanat başyapıtlarını gün ışığına çıkaracaktır.

Bazin'e, tüm insanlık adına, en derin sevgilerimi sunuyorum.

ÖNSÖZ

François Truffaut

André Bazin Avrupalı sinema yazarlarının en iyisidir. Onunla tanıştığım 1948 yılında, onun manevi oğlu oldum. Yaşantım boyunca yapabildiğim ne varsa, hepsini ona borçluyum.

O, bana sinema üzerine yazmayı öğretti, ilk makalelerimin düzeltilmesini yaptı ve benim yönetmen olmama yardım etti. Ben ilk gün çekimlerimi yaptıktan yalnızca birkaç saat sonra hayata gözlerini kapadı. Arkadaşı Père Léger tarafından gönderildiğim Nogent'teki evine ulaştığımda büyük bir acı içinde konuşmadan bana bakıyordu. Bir önceki gece televizyonda Le Crime de Monsieur Lange (Bay Lange'nin Cinayeti) filmini seyretmiş ve hazırlandığı Jean Renoir hakkındaki kitabı için notlar almıştı.

Benden André Bazin'in resmini çizmemi isteseler aklıma gelen ilk şey, bir Amerikan gazetesinin manşetindeki yazı olacaktır: "Karşılaşılabilecek En Unutulmaz Karakter."

André Bazin, Giraudoux'un oyunlarındaki karakterler gibi, İlk Günah'tan önceki zamana ait bir yaratıktır. O, iyi ve dürüst bir insandır. Onunla konuşmak, Hintliler için Ganj Nehri'nde yıkanmak ile aynı anlamdadır.

Kocaman yüreğinin yanı sıra mantığını da ön planda tutardı. Kekeleyerek konuşmasına karşın her tartışmadan galip olarak ayrılmasını bilmiştir. Karşı tarafın ortaya koyduğu tezleri, onları söyleyenden

daha ustaca geliştirir ve kuvvetli bir mantık ile çürütürdü. Yalnızca Bazin'in hayranlık duyduğu Sartre'ın makaleleri onun entelektüel dürüstlüğü ve zekâsıyla boy ölçüşebilir.

Onun kronik fiziksel rahatsızlığı şaşırtıcı bir moral gücü ile paralellik taşır. Yüksek sesle borç alır ve fısıldayarak bunu geri öderdi. Onun varlığında, her şey daha basit, daha sade ve daha anlaşılır duruma gelmektedir. Dört koltuğu bulunan arabayı tek başına işgal etmekten rahatsızlık duyduğu için Nogent'teki otobüs durağında bekleyenleri alarak Paris'e yolculuğunu bu şekilde sürdürürdü.

Sinemayı seviyordu fakat ondan daha fazla olarak yaşamı, insanları, hayvanları, bilim ve sanat dallarını seviyordu; ölümünden çok kısa bir süre önce Fransa'daki Roma stilinde yapılmış az bilinen kuliseler üzerine kısa bir film gerçekleştirmeyi planlıyordu. Çok sayıda hayvan besliyordu. Bunlar arasında, evcil hayvanlar, bir bukalemun, bir papağan, sincaplar, kaplumbağalar, bir krokodil ve isimlerinin nasıl telaffuz edildiğini bilmediğim için burada sıralayamayacağım diğer yaratıklar bulunuyordu.

Bazin tüm yaşamını sürekli olarak daha iyiye ve daha doğruya ulaşma çabası içinde olarak değerlendirmiştir. Kendisini tanıma şansına ermiş herkes, onun hakkında olumlu düşüncelerini söyleyecektir. Onunla yalnızca bir kez konuşmuş olan biri bile "en iyi arkadaşım" yakıştırmaları yapmaktan geri durmayabilir. Dürüstlüğü ile karşılaştığı herkesi derinden etkilemeyi bilir.

André Bazin'ın sıcak kişiliği nedeniyle onun hâlâ aramızda olduğunu söylemekte zorluk çekmeyiz. Onun öldüğüne inanmak gerçekten çok güçtür. André Bazin, onu sevenlerin gönüllerinde yaşamaya devam eder. Bunu sürdürmek için yapılması gereken şey onu tekrar tekrar okumaktır.

Bir süre önce onun eleştirel yaklaşımını yansıtan çok ilgi çekici bir mektup almıştım; "Seninle Sinematek'te Mizoguchi'nin filmlerini

yeniden görme olanağı bulamadığım için üzülüyorum. Ben onu Kurosawa'dan daha fazla beğeniyorum. Gece olmasa, gündüzün daha iyi olduğunu bilebilir miydik? Mizoguchi'yi seven birisinin Kurosawa'dan hoşlanmamasını anlamakta güçlük çekiyorum. Tartışmasız olarak Kurosawa'yı tercih eden biri kör olmalıdır fakat biri yalnızca Mizoguchi'yi seviyorsa bu da onun tek gözlü olduğunu gösterir. Sanat dışavurumcu damarlarda olduğu kadar, düşünceye dalmış ve mistik damarlar boyunca da ilerlemektedir.”